

УДК 81'233:316.77

DOI 10.31654/2663-4902-2026-PP-3-29-35

Пальчикова О. О.

кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри англійської філології
Криворізького державного педагогічного університету
apalchukova@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3275-9399>

МОВНА ОСОБИСТІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У статті проаналізовано погляди науковців щодо тлумачення категорії «мовна особистість» з позиції філософії, психології, лінгводидактики. Уточнено поняття «мовна особистість майбутнього вчителя англійської мови» як суб'єкт міжкультурної комунікації – здобувач освіти, здатний до конструктивного діалогу з представниками різних культур, добору мовних і мовленнєвих засобів відповідно до соціокультурного контексту, використання культурно маркованих мовних одиниць та усвідомлення їхньої ролі у відображенні способу життя, цінностей і світогляду українського й інших народів. З'ясовано, що міжкультурна комунікація є важливим чинником розвитку мовної особистості майбутнього фахівця у галузі іншомовної освіти, готового ефективно здійснювати англомовне спілкування, бути посередником між культурами та виховувати в здобувачів освіти повагу до культурного різноманіття за одночасного збереження національно-культурної ідентичності.

***Ключові слова:** компетентнісна парадигма, мовна особистість, майбутній учитель англійської мови, міжкультурна комунікація, мовно-комунікативна, соціокультурна, міжкультурна характеристики.*

Постановка проблеми. Компетентнісна парадигма освіти зумовлює посилення антропоцентричного підходу до навчання мов, що акцентує на формуванні мовної особистості – суб'єкті мовленнєвої діяльності, який реалізує мовну поведінку, адекватну конкретним ситуаціям спілкування, успішно встановлює і підтримує контакти з представниками різних соціокультурних спільнот, демонструє поважне ставлення до цінностей, традицій, звичаїв, особливостей світосприйняття власного та інших народів. З огляду на це сучасна система освіти має забезпечувати підготовку майбутніх учителів англійської мови, здатних ефективно здійснювати професійну і міжкультурну комунікацію, вільно володіти нормами усного й писемного мовлення, добирати адекватні мовні засоби залежно від ситуації спілкування та аргументовано відстоювати власну позицію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На впливі соціального і культурного у формуванні особистості наголошено у філософських дослідженнях І. Балащенко [1], В. фон Гумбольдта [17], І. Озьмінської [9], Л. Самчук [11], М. Цибри [13]. У психологічній царині продовжено розгляд мовної особистості у взаємозв'язку з її культурною ідентичністю та пізнавальними, мотиваційними, емоційними характеристиками (С. Бучацька [2], С. Засєкін та Л. Засєкіна [3], О. Лозова [7], Н. Чепелева [14]), що впливають на якість засвоєння мови, зокрема іноземної.

У лінгводидактичному дискурсі науковці (З. Бакум [15], І. Кучеренко [6], Л. Морська [8], М. Пентиліук [10], Т. Стеченко [12]) інтерпретують поняття «мовна особистість» із позиції добору лінгводидактичного інструментарію, необхідного для вільного володіння як рідною, державною, так і іноземними мовами, послуговування мовними і мовленнєвими засобами, що трансклюють цілісний образ світу, притаманний свідомості певного народу та здійснення комунікативної діяльності задля успішної соціалізації, самовираження та самореалізації в межах полілінгвального суспільства.

Попри значний науковий інтерес до проблеми мовної особистості, недостатньо висвітленими залишаються особливості її розвитку в процесі професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови до міжкультурної комунікації.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та уточненні категорії «мовна особистість майбутнього вчителя англійської мови» як суб'єкта міжкультурної комунікації та визначенні її ключових характеристик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спрямованість вектору сучасної освіти на компетентнісну парадигму зафіксовано в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти [16] та Конституції України [4], де акцентовано на практико-орієнтованому вивченні мови задля подальшого використання в реальних ситуаціях і наголошено на важливості національного спрямування гуманітарної освіти, зокрема формуванні гуманітарного мислення, прилученні до української та світової культурної спадщини.

Вказану ідею підтримує О. Крисало: «Мова – не тільки знакова система, пристосована до передачі повідомлень, але й компонент свідомості людини, що бере участь у творенні світу психіки й знання» [5, с. 179]. Це означає, що вона тісно пов'язана з мовленням та мисленням індивіда, його усвідомленням явищ дійсності. Відповідно, витоки антропоцентризму сягають царини філософії, зокрема концепції В. фон Гумбольдта, де мову витлумачено як «орган внутрішнього буття людини», тоді як її опанування відбувається одночасно з усвідомленням світогляду, культурного та духовного життя народу. На думку науковця, мова відображає дійсність через людську свідомість, після чого перетворює її. Своєю чергою, носієм мовної свідомості є мовна особистість – людина як представник людського роду, що створює діяльність духа під час з'єднання думки зі звуком і послуговується нею у процесі спілкування, та як носій мови – узагальнений репрезентант свого народу [17].

Варто зауважити, що у філософському дискурсі поняття «мовна особистість» розглянуто дещо обмежено, тоді як категорія «особистість» є однією з ключових. Так, М. Цибра витлумачує особистість як «власне, психологічне, суспільне, особистісне обличчя людини, її манера відчувати, міркувати, говорити, діяти. Це особливий для кожної людини сплав всіх її головних рис, особливий склад характеру, темпераменту, світовідчуття та світогляду, особливий набір потреб, інтересів, поведінки» [13, с. 89]. Натомість І. Озьмінська переконує, що мова є засобом розвитку духовного світу людини та механізмом залучення культури до формування її самосвідомості, оскільки, з одного боку, через мову, відбувається трансляція інформації, цінностей і смислів, накопичених у соціально-історичному досвіді людства, а з іншого – засвоєння особистістю культурних надбань світової історії, що сприяє формуванню її самосвідомості [9]. Відповідно, поняття «особистість» і «мова» взаємопов'язані, оскільки через мову суб'єкт усвідомлює свою громадянську й культурну приналежність; водночас саме особистість через мовленнєву діяльність транслює власні погляди на реальність дійсності.

На важливості урахування культурного аспекту у формуванні мовної особистості наголошено в дисертації Л. Самчук, де мовну особистість схарактеризовано як носія культурних знань, здатного ефективно застосовувати комунікативні стратегії й тактики, цінності і норми поведінки та спиратися на власний досвід мовної взаємодії. З-поміж ознак мовної особистості дослідник виокремлює сформоване сприйняття «іншого», міжособистісну мовну атракцію та соціокультурну мовну атрибуцію [11].

З огляду на сказане зазначимо, що мовна особистість у філософському розумінні – соціально автономний і соціалізований суб'єкт, який завдяки мовній свідомості реалізує мовленнєву діяльність, осмислює й вербалізує власний досвід, систему уявлень про світ, а також духовні й культурні цінності народу, до якого належить.

У психологічному дискурсі мовну особистість розглядають як феномен, пов'язаний із культурною ідентичністю та когнітивною, мотиваційною й емоційною сферами суб'єкта, що визначають ефективність засвоєння й використання мови [2; 14].

Так, С. Бучацька зазначає, що під час побудови логічного, послідовного, інформативного висловлення іноземною мовою відбувається розвиток логіки мислення,

внаслідок чого «удосконалюються мовні конструкції у вигляді знаків, схем, правил, що сприяє розвитку абстрактно-логічного мислення, а також рефлексії, що постає одним із головних моментів професійного та загалом персонального становлення мовної особистості» [2, с. 154].

Відтак встановлено взаємозалежність між формуванням мовної особистості та розвитком мислення, рефлексії й інших психічних процесів: конструювання обґрунтованих, змістовних, консеквентних висловлень стимулює прогрес когнітивних здібностей, оскільки індивід докладає значних зусиль для оброблення зовнішньої інформації та перетворення її на словесну форму. Своєю чергою, побудову аргументованих, граматично коректно оформлених повідомлень реалізовано за умови наявності в суб'єкта здатності вправного оперування поняттями й фактами, виведення нових суджень, відчуття, що уможливлено завдяки розвиненим пам'яті, увазі, мисленню, сприйняттю, рефлексії.

На взаємозв'язку між особистістю та мовою як засобом конструювання внутрішнього світу, що містить переконання й особистий досвід, наголошено в психологічній герменевтиці. Так, Н. Чепелева зазначає, що внутрішні переживання та набуті здатності індивіда зашифровано в тексті, що уможливлює його прочитання. Осягнення дійсності, зокрема психічної, відбувається, насамперед, через мову, тоді як смисли, що потребують з'ясування, виражено в мовленні, дискурсі, символічних діях [14].

З огляду на сказане, мовна особистість у психологічному аспекті враховує індивідуально-психологічні особливості (темперамент, здібності, інтерес, спрямованість, життєдіяльнісні установки, переконання тощо), що впливають на ефективність опанування і репрезентацію мовного матеріалу.

У лінгводидактичному контексті поняття «мовна особистість» пов'язують із добором мовного інструментарію, що забезпечує вільне володіння мовою, ефективне використання мовних і мовленнєвих засобів та відображення мовної картини світу, притаманної певній лінгвокультурній спільноті.

У словнику-довіднику з української лінгводидактики подано таке визначення: «мовна особистість – це такий носій мови, який добре володіє системою лінгвістичних знань (знає поняття й відповідні правила), репродукує мовленнєву діяльність, має навички активної роботи зі словом, дбає про мову й сприяє її розвитку» [10, с. 183].

На культурному аспекті формування мовної особистості наголошено в наукових розвідках Л. Морської, з погляду якої мова є провідником досвіду у сферу культури, а її розвиток відбувається залежно від певних функцій, що вона виконує у соціокультурній діяльності носія: «Важливим у процесі формування мовної особистості майбутнього вчителя іноземних мов є розуміння визначення знання мови, яке передбачає мову як соціальне поняття, знання якої реалізується не у знанні правил поєднання лексичних одиниць у певні синтаксичні конструкції чи того, як мовні одиниці легше запам'ятовувати для утримання в пам'яті індивіда, а в тому соціокультурному контексті, в якому носій мови задіяний щоденно й ефективно функціонує» [8, с. 156].

Т. Стеченко та Л. Ушакова вказують на те, що мовна особистість майбутніх учителів іноземних мов «інтегрує в собі ознаки мови, національної культури, а також філософські й психологічні характеристики особистості» [12, с. 83]. При цьому мову розглядають не як знакову систему, незалежну від мовця, а як «засіб трансляції мислення, ментальності, культури, картини світу, мовної свідомості та комунікативної поведінки її носія» [12, с. 83]. Відтак завдання іншомовної освіти полягає в формуванні міжкультурної свідомості, що уможливлює рівноправне толерантне ставлення до різних національних груп.

Відповідно, у лінгводидактичній царині, зокрема в контексті іншомовної освіти, феномен «мовна особистість» акцентує передусім на умінні компетентно послугувати рідною мовою та дотриманні норм національної культури під час навчання іноземної мови задля пояснення іншомовної інформації та її ефективного донесення до суб'єктів навчання.

Узагальнення філософського, психологічного і лінгводидактичного підходів дає підстави розглядати мовну особистість як полідисциплінарний феномен, що поєднує

філософське осмислення індивіда як суб'єкта пізнання, здатного реалізувати власний комунікативний потенціал у конкретному соціокультурному середовищі; психологічне трактування його когнітивних, емоційних і мотиваційних механізмів, що уможливають мовну і мовленнєву діяльність та лінгводидактичне розуміння як суб'єкта мовної освіти, що здатен використовувати мовні засоби відповідно до комунікативної мети, ситуації та соціокультурного контексту.

Для майбутнього вчителя англійської мови особливого значення набуває соціокультурний аспект, зокрема у контексті міжкультурної взаємодії, оскільки професійна діяльність педагога спрямована на встановлення контактів з представниками різних культур та використання іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації. З огляду на це, професійний розвиток майбутніх педагогів передбачає урахування міжкультурної комунікації як важливого компонента їхньої фахової підготовки, що акцентує на формуванні в здобувачів здатності витлумачувати комунікативні наміри й поведінку співрозмовника, добирати мовленнєві засоби доречні до ситуації спілкування, дешифрувати культурно марковані повідомлення, коректно інтерпретувати і використовувати безеквівалентну лексику. Своєю чергою, роль міжкультурної комунікації у розвитку мовної особистості майбутнього вчителя англійської мови полягає у формуванні здатності до ефективного обміну інформацією з носіями різних культур, подолання міжкультурних бар'єрів, запобігання стереотипізації та упередженості у сприйнятті іншокультурних репрезентантів, толерантного ставлення до мовного й культурного різноманіття, а також коректної інтерпретації невербальних і паравербальних засобів спілкування.

Відтак міжкультурну комунікацію доцільно розглядати як чинник розвитку мовної особистості майбутнього вчителя англійської мови, що сприяє розвитку умінь проявляти себе у варіаціях мовних стилів, обраних згідно з контекстом, метою, відносинами між співрозмовниками і соціальною ситуацією, що свідчить про здатність суб'єкта досягати результатів через втілення комунікативних намірів у різних контекстах спілкування, зокрема міжкультурних [12].

Відповідно, під *мовною особистістю майбутнього вчителя англійської мови* як суб'єкта міжкультурної комунікації розуміємо здобувача освіти, здатного до конструктивного діалогу з представниками різних культур, добору мовних і мовленнєвих засобів відповідно до соціокультурного контексту, використання культурно маркованих мовних одиниць та усвідомлення їхньої ролі у відображенні способу життя, цінностей і світогляду українського та інших народів. Своєю чергою, до ключових характеристик мовної особистості майбутнього вчителя англійської мови уналежнюємо: *мовно-комунікативну* (знання граматичних, фонетичних, лексичних та стилістичних норм; коректне використання мовних і мовленнєвих засобів вираження інформації; уміння слухати співрозмовника, формулювати відповідь, що відповідає ситуації, правилам етикету та очікуванням комунікативного партнера; аргументувати власну позицію; адаптувати стиль спілкування до певного контексту; реалізовувати комунікативні наміри); *соціокультурну* (знання культурних норм і цінностей, традицій і звичаїв, моделей поведінки, культурних реалій, особливостей мовленнєвого етикету; здатність обирати стратегії комунікації відповідно до соціального статусу співрозмовника, ситуації спілкування та норм мовленнєвого етикету, притаманного тій чи тій культурі; доречне використання культурно маркованих одиниць); *міжкультурну* (усвідомлення власної і чужої мовної та культурної ідентичності; виявлення й осмислення культурних розбіжностей; коректна інтерпретація комунікативних намірів і поведінки співрозмовника, притаманних його соціокультурному контексту; здатність адаптувати власну мовленнєву та немовленнєву поведінку відповідно до культурних особливостей співрозмовника; уміння діяти у разі виявлення суперечностей між культурними нормами, долати комунікативні непорозуміння задля досягнення взаєморозуміння).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнення теоретичних положень дозволяє визначити міжкультурну комунікацію як важливий чинник розвитку мовної особистості майбутнього вчителя англійської мови, що формує здатність

суб'єкта не лише використовувати мовні й мовленнєві засоби відповідно до комунікативної ситуації, а й інтерпретувати культурно зумовлені смисли, виявляти культурну чутливість, підтримувати конструктивний діалог із представниками різних культур та усвідомлювати цінність власної культурної належності. З огляду на це, розвиток мовної особистості майбутнього вчителя англійської мови як суб'єкта міжкультурної комунікації передбачає здатність до компетентного й етичного спілкування державною та іноземною мовами, прояв індивідуальності мовця у процесі обміну інформацією та реалізації адміністративних і освітніх функцій, зважаючи на особливості адресата, комунікативну мету взаємодії, а також збереження національної ідентичності та культурних цінностей.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в дослідженні феномена «елітарна мовна особистість майбутнього вчителя англійської мови».

Список використаних джерел

1. Балащенко І. В., Самчук Л. С. Соціокультурна діяльність мовної особистості в освітньому просторі ЗВО. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2020. № 1. С. 72–76. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.1.10>
2. Бучацька С. М. Психологічні механізми оволодіння іноземним мовленням мовною особистістю. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2012. № 2. С. 152–158.
3. Засекина Л. В., Засекин С. В. Психолінгвістична діагностика : навч. посіб. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 188 с.
4. Конституція України : Закон від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами і доповненнями станом на 2020 р.). База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://surl.li/vvktmm>
5. Крисало О. В. Прояв мовної особистості Валерія Шевчука в оригіналі роману «Око прірви» та перекладі англійською мовою. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2013. № 17. С. 179–184.
6. Кучеренко І. Стандартизація змісту освіти в аспекті розвитку мовної особистості (філософсько-методологічний аспект). *Українська мова і література в школі*. 2016. № 1. С. 34–39.
7. Лозова О. М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови : навч.-метод. посіб. Київ, 2010. 143 с.
8. Морська Л. І. Мовна особистість учителя іноземних мов та проблеми методики її формування. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2010. Вип. 91. С. 155–158.
9. Озьмінська І. Д. Мова як чинник формування самосвідомості особистості : дис. ... д-ра філософії : 09.00.10. Київ, 2017. 209 с.
10. Пентиліук М. (ред.). *Словник-довідник з української лінгводидактики*. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.
11. Самчук Л. С. Мовна особистість як категорія соціальної філософії : дис. ... д-ра філософії : 09.00.03. Одеса, 2021. 185 с.
12. Стеченко Т., Ушакова Л. Міжкультурна свідомість як результат формування полікультурної мовної особистості майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 3(87). С. 82–94. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2019.03/082-094>.
13. Цибра М. Самоствердження особистості як категорія соціальної філософії. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2020. № 3. С. 88–99. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.3.12>
14. Чепелева Н. В. Дослідження особистості у психологічній герменевтиці. *Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової*. Суми, 2015. С. 35–57.
15. Bakum Z., Tkachivska M., Palchykova O., Dyrda I., Kostiuk S. Formation of cross-cultural competence of prospective English teachers. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2022. Vol. 13, № 4. P. 523–538. <https://doi.org/10.24093/awej/vol13no4.34>
16. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume*. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://surl.li/ozhsem>
17. Humboldt W. von. Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaues und ihren Einfluß auf die geistige Entwicklung des Menschengeschlechts / hrsg. Von D. Di Cesare. Paderborn ; München ; Wien ; Zürich : Ferdinand Schöningh, 1998. 555 S.

References

1. Balashenko, I. V., & Samchuk, L. S. (2020). Sotsiokulturna diialnist movnoi osobystosti v osvithomu prostori ZVO [Sociocultural activity of a linguistic personality in the educational environment of higher education institutions]. *Perspektyvy. Sotsialno-politychnyi zhurnal – Perspectives. Socio-political journal*, 1, 72–76. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.1.10> [in Ukrainian].
2. Buchatska, S. M. (2012). Psykholohichni mekhanizmy ovolođinnia inozemnym movlenniam movnoiu osobystistiu [Psychological mechanisms of mastering foreign-language speech by the linguistic personality]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of professional education*, (2), 152–158 [in Ukrainian].
3. Zasiiekina, L. V., & Zasiiekin, S. V. (2008). *Psykholinhvistychna diahnostyka* [Psycholinguistic diagnostics]. RVV “Vezha” Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky
4. Verkhovna Rada Ukrainy. (2020). *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28 chervnia 1996 roku № 254k/96-VR (zi zminamy i dopovnenniamy stanom na 2020 rik)* [Constitution of Ukraine: Law of June 28, 1996 № 254k/96-VR (as amended through 2020)]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-yp> [in Ukrainian].
5. Krysal, O. V. (2013). Proiaiv movnoi osobystosti Valerii Shevchuka v oryhinali romanu «Oko privy» ta perekladi anhliskoio movoiu [The manifestation of Valerii Shevchuk's linguistic personality in the original novel “The Eye of the Abyss” and its English translation]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky – Lesia Ukrainka Eastern European National University Scientific Bulletin*, 17, 179–184 [in Ukrainian].
6. Kucherenko, I. (2016). Standartyzatsiia zmistu osvity v aspekti rozvytku movnoi osobystosti (filosofsko-metodolohichniy aspekt) [Standardization of educational content in the aspect of linguistic personality development (philosophical and methodological aspect)]. *Ukrainska mova i literatura v shkoli – Ukrainian language and literature at school*, 1, 34–39 [in Ukrainian].
7. Lozova, O. M. (2010). *Psykholohichni aspekty zasvoiennia inozemnoi movy*: [Psychological aspects of foreign language acquisition: A teaching and methodological guide]. Kyiv [in Ukrainian].
8. Morska, L. I. (2010). Movna osobystist uchytelia inozemnykh mov ta problemy metodyky yii formuvannia [Language personality of a foreign language teacher and problems of its formation methodology]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seria: Pedahohichni nauky – Scientific Proceedings of Volodymyr Vynnychenko Kirovohrad State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 91, 155–158 [in Ukrainian].
9. Ozminska, I. D. (2017). *Mova yak chynnyk formuvannia samosvidomosti osobystosti* [Language as a factor in the formation of personal self-consciousness] (Doctoral dissertation, Natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni M. P. Drahomanova). <https://surl.li/pzytnp> [in Ukrainian].
10. Pentyliuk, M. (Ed.). (2015). *Slovnnyk-dovidnyk z ukrainskoi lnhvodydaktyky* [Reference dictionary of Ukrainian language didactics]. Lenvit [in Ukrainian].
11. Samchuk, L. S. (2021). *Movna osobystist yak katehoriia sotsialnoi filosofii* [Linguistic personality as a category of social philosophy] (Doctoral dissertation, Derzhavnyi zaklad “Pivdenoukraiynskiy natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni K. D. Ushynskoho”). <https://surl.li/gruibf> [in Ukrainian].
12. Stechenko, T., & Ushakova, L. (2019). Mizhkulturna svidomist yak rezultat formuvannia polikulturnoi movnoi osobystosti maibutnykh uchyteliv inozemnykh mov [Intercultural consciousness as a result of forming a polycultural language personality of future foreign language teachers]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 3(87), 82–94. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2019.03/082-094> [in Ukrainian].
13. Tsybra, M. (2020). Samostverzhennia osobystosti yak katehoriia sotsialnoi filosofii [Self-assertion of personality as a category of social philosophy]. *Perspektyvy. Sotsialno-politychnyi zhurnal – Perspectives. Socio-political journal*, (3), 88–99. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.3.12> [in Ukrainian].
14. Chepeleva, N. V. (2015). Doslidzhennia osobystosti u psykholohichnii hermenevtytsi [Study of personality in psychological hermeneutics]. In S. D. Maksymenko, V. L. Zlykov, & S. B. Kuzikova (Eds.), *Osobystist u rozvytku: psykholohichna teoriia i praktyka – Personality in development: Psychological theory and practice* (pp. 35–57). Vydavnytstvo SumDPU imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian].
15. Bakum, Z., Tkachivska, M., Palchykova, O., Dyrda, I., & Kostiuk, S. (2022). Formation of cross-cultural competence of prospective English teachers. *Arab World English Journal (AWEJ)*, 13(4), 523–538. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol13no4.34> [in English].
16. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume (2020). Strasbourg: Council of Europe Publishing. <https://surl.li/ozhsem> [in English].
17. Humboldt, W. von. (1998). *Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaues und ihren Einfluß auf die geistige Entwicklung des Menschengeschlechts* (D. Di Cesare, Ed.). Ferdinand Schöningh [in German].

Palchykova O.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Head of the Department of English Philology
Kryvyi Rih State Pedagogical University
apalchykova@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3275-9399>

**THE LINGUISTIC PERSONALITY OF A PROSPECTIVE ENGLISH TEACHER
AS A SUBJECT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION**

Relevance of the study. The study identifies intercultural communication as a key factor in developing the linguistic personality of prospective foreign language teachers. It enables them to engage effectively in professional English-language interaction, act as cultural mediators, and foster respect for cultural diversity among learners while preserving their national linguistic and cultural identity.

The main objective of the study is to theoretically substantiate and clarify the concept of “the linguistic personality of a prospective English teacher” in the context of intercultural communication and identify its key characteristics.

Methodology. The study applied theoretical research methods, including analysis, synthesis, induction, and deduction, to review the current state of the research problem and identify the role of intercultural communication in the development of prospective English language teachers’ language personality.

Results, findings and conclusions. The article examines the concept of “language personality” from philosophical, psychological, and language didactic perspectives. It is characterized as an individual who represents cognitive experience and cultural values through language, demonstrates the psychological qualities necessary for constructive intercultural interaction, and competently uses the native language and national cultural norms to interpret and communicate foreign-language information in educational contexts.

The study defines the language personality of a prospective English language teacher as a learner capable of constructive dialogue with representatives of different cultures. Such a personality demonstrates respect for cultural diversity, selects linguistic and communicative resources according to the sociocultural context, uses culturally marked language units, and acknowledges their role in representing the lifestyles, values, and worldviews of the Ukrainian people and other nations.

Significance. The findings provide a theoretical basis for understanding the linguistic personality of prospective English teachers in an intercultural context.

Keywords: competence-based paradigm, language personality, prospective English language teacher, intercultural communication, linguistic and communicative, sociocultural, intercultural characteristics.

Отримано редколегією / Received: 09.08.2026
Прорецензовано / Revised: 21.08.2026
Опубліковано / Published: 30.09.2026